

Życie i działalność Kardynała Stefana Wyszyńskiego

PRYMAS POLSKI
PRYMAS TYSIĄCLECIA

WAŻNE INFORMACJE

Stefan Wyszyński (ur. 3 sierpnia 1901 w Zuzeli, zm. 28 maja 1981 w Warszawie) - polski duchowny rzymskokatolicki, biskup diecezjalny lubelski w latach 1946-1948, arcybiskup metropolita gnieźnieński i warszawski oraz prymas Polski w latach 1948-1981, kardynał prezbiter od 1953. Uważany za jednego z największych Polaków XX wieku, zwany *Prymasem Tysiąclecia*, mąż stanu, obrońca praw człowieka, narodu i Kościoła, doktor prawa kanonicznego, kaznodzieja, publicysta, kapelan oraz porucznik duszpasterstwa Wojska Polskiego. Twórca akcji duszpasterskich: Jasnogórskich Ślubów Narodu Polskiego czy Wielkiej Nowenny Tysiąclecia, inwigilowany przez represyjny system UB i SB oraz internowany przez władze komunistyczne PRL. Pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego. Czcigodny Sługa Boży Kościoła katolickiego.

RODZINA

Rodzicami Kardynała byli Stanisław Wyszyński i Julianna Karp. Kardynał miał cztery siostry (Julię, Anastazję, Stanisławę i Janinę) oraz jednego brata (Wacława).

Mały Stefan
Wyszyński

DZIECIŃSTWO

Urodził się 3 sierpnia 1901 o godzinie 3:00 w Zuzeli nad Bugiem na Ziemi nurskiej (pogranicze Mazowsza i Podlasia). Tego samego dnia został ochrzczony w parafii Przemienienia Pańskiego w Zuzeli z rąk proboszcza ks. Antoniego Lipowskiego. W religijnej atmosferze domu rodzinnego uformował i pogłębił swoją wiarę, szczególnie kultu maryjnego, co było powodem wyboru przyszłej drogi życia konsekrowanego.

ŻYCIE

W 1910 rodzina przeniosta się do Andrzejewa, gdzie uczęszczał do trzeciej klasy szkoły podstawowej z rosyjskim językiem nauczania (Polska była wówczas pod zaborami). Tutaj popadł w konflikt z nauczycielem, za nieposłuszeństwo jego metodzie wychowawczej, co było powodem wyrzucenia ze szkoły. Umierająca matka w 1910 dała mu do zrozumienia, że jej wolą i matczyną intuicją jest by został kapłanem. W kościele św. Bartłomieja w Andrzejewie przystąpił w maju 1911 do pierwszej komunii świętej. W latach 1912-1915 był uczniem gimnazjum im. Wojciecha Górskiego w Warszawie. W 1913 przyjął sakrament bierzmowania w parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Andrzejewie z rąk bp. Antoniego Juliana Nowowiejskiego. Z powodu wojny w latach 1915-1917 uczęszczał do Prywatnej Siedmioklasowej Szkoły Handlowej Męskiej w Łomży. W latach 1917-1920 uczył się w liceum włocławskim im. Piusa X (Niższe Seminarium Duchowne). W latach 1920-1924 był klerykiem Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku. Święcenia subdiakonatu przyjął 15 marca 1924 z rąk bp. Stanisława Zdzitowieckiego, a święcenia diakonatu 5 kwietnia tego samego roku.

ŚWIĘCENIA KAPŁAŃSKIE

Święcenia kapłańskie przyjął 3 sierpnia 1924 (w dniu swoich 23. urodzin) w kaplicy Matki Bożej we wrocławskiej bazylice katedralnej z rąk biskupa Wojciecha Owczarka. Mszę prymicyjną odprawił 5 sierpnia w kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej na Jasnej Górze. Następnie po odbytej kuracji, w październiku 1924 został wikariuszem we wrocławskiej parafii katedralnej oraz m.in. redaktorem dziennika diecezjalnego „Słowo Kujawskie” (1924-1925).

STUDIA

W latach 1925-1929 był studentem Wydziału Prawa Kanonicznego oraz Wydziału Prawa i Nauk Ekonomiczno-Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, pod kierunkiem ks. prof. Antoniego Szymańskiego. W okresie studiów działał społecznie, m.in. w Stowarzyszeniu Katolickiej Młodzieży Akademickiej „Odrodzenie” oraz w „Bratniej Pomocy”. Po ukończeniu studiów w okresie 1929-1930 odbył podróże studyjne w celu obserwacji rozwoju katolickiej myśli społecznej po niektórych krajach europejskich: Austrii, Włoszech, Francji, Belgii, Holandii i Niemczech.

BISKUP LUBELSKI

Po zakończeniu wojny wrócił do Włocławka, gdzie organizował Wyższe Seminarium Duchowne i 19 marca 1945 został jego rektorem. Będąc rektorem, profesorem i ojcem duchownym kleryków, był również wikariuszem w parafii św. Jana Chrzciciela w Lubrańcu i proboszczem parafii św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Kłobii i parafii Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Zgłowiączce. 15 sierpnia 1945 został kanonikiem kapituły katedralnej we Włocławku.

4 marca 1946 został prekonizowany przez papieża Piusa XII biskupem diecezjalnym diecezji lubelskiej. Święcenia biskupie otrzymał 12 maja z rąk kard. Augusta Hlonda, prymasa Polski na Jasnej Górze. W swoim herbie biskupim umieścił słowa „Soli Deo” (pol. *Samemu Bogu*).

HERB

Herb kardynała Stefana Wyszyńskiego – przedstawia na tarczy kroju francuskiego trójdzielnej w rosochę, w polu pierwszym górnym czerwonym wizerunek Matki Boskiej Jasnogórskiej. W polu drugim błękitnym trzy srebrne lilie (w układzie 1,2). W polu trzecim srebrnym misę z głową św. Jana Chrzciciela. Nad tarczą znajduje się czerwony kapelusz kardynalski, a z boków zwieszają się sznury z 30 węzłami (chwościami) po 15 z obydwu stron. Za tarczą znajduje się podwójny krzyż arcybiskupi. Pod tarczą wstęga z zawołaniem "Soli Deo" (pol. "Bogu samemu").

PRYMAS POLSKI

W archiwum prymasowskim w Warszawie znajduje się ostatnia wola będącego u schyłku życia prymasa Polski Augusta Hlonda, podyktowana osobistemu sekretarzowi ks. Antoniemu Baraniakowi, w której prosi listem do papieża Piusa XII o mianowanie swoim następcą biskupa lubelskiego Stefana Wyszyńskiego. 12 listopada 1948 papież Pius XII na konsystorzu w Rzymie mianował arcybiskupem metropolitą gnieźnieńskim i warszawskim, a tym samym prymasem Polski, bp. Stefana Wyszyńskiego. Bulla nominacyjna została podpisana przez papieża 16 listopada. Ingres w Gnieźnie odbył się 2 lutego 1949. Warto dodać, że w drodze jadącego samochodem prymasa spotkały szykany ze strony milicji, która wielokrotnie go zatrzymywała oraz legitymowała czy kontrolowała.

PRYMAS POLSKI

cd.

29 listopada 1952 radiostacje niemal całego świata ogłosiły wiadomość o wyniesieniu przez papieża Piusa XII do godności kardynała, prymasa Polski, a 12 stycznia 1953 na tajnym konsystorzu w Rzymie został nominowany ostatecznie kardynałem oraz członkiem kolegium kardynalskiego. Brał udział w czterech konklawe: w 1958, 1963 oraz w sierpniu i październiku 1978. W 1958, kiedy oddano na niego kilka głosów, i w 1963 był jedynym przedstawicielem Europy Wschodniej.

ROZMOWY Z KOMUNISTAMI

6 lipca 1949 z jego inicjatywy rozpoczęły się systematyczne rozmowy z rządem w ramach tzw. *Komisji Mieszanej*, które doprowadziły przy jego poparciu oraz znacznej pomocy biskupa łódzkiego Michała Klepacza do zawarcia 14 kwietnia 1950 porozumienia z władzami komunistycznymi. Inicjatorem podpisania tego porozumienia ze strony Episkopatu był sam Wyszyński. Prymas uważał za konieczne podpisanie konkretnego porozumienia, które pozwoliłoby Kościołowi na swobodniejsze działanie. Porozumienie zawarte z władzami 14 kwietnia 1950 zawierało m.in. potępienie przez Kościół katolicki zbrodniczej działalności band podziemia, którą to działalność Kościół zobowiązał się zwalczać. Wyszyński był pierwszym w historii Kościoła katolickiego hierarchą, który zdecydował się na układy z państwem rządzonym przez komunistów. Prymas przypuszczał, że po jego podpisaniu pojawią się próby jego łamania, ale miał nadzieję, że tym aktem prawnopolitycznym ma jakieś formalne podstawy do obrony w takiej sytuacji.

Na wieść o jego podpisaniu papież Pius XII, prowadzący politykę antykomunistyczną, miał zagrozić cofnięciem uznania Wyszyńskiemu. W zamian za zagwarantowanie nauczania religii w szkołach i funkcjonowanie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego polski Kościół uznał granice Ziem Odzyskanych Polski Ludowej.

REPRESJE

- Przebywał w miejscach odosobnienia:
- Rywałd
- Stoczek Klasztorny
- Prudnik
- Komańcza

We wczesnych latach 50., w okresie napięć między państwem a Kościołem polityka władz PRL, zależnych od ZSRR, zmierzała do złamania opozycji i wszelkich niezależnych instytucji. W ramach represji komunistów wobec Kościoła katolickiego zapadła decyzja o internowaniu prymasa. Sprawą zajęło się Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, powstałe na bazie Resortu Bezpieczeństwa Publicznego przy Polskim Komitecie Wyzwolenia Narodowego. 8 maja 1953 na Konferencji Episkopatu Polski w Krakowie uchwalono z jego inicjatywy treść listu do rządu, który przeszedł do historii pod nazwą *Non possumus*, wyrażającego stanowczy sprzeciw wobec rażącego łamania przez rząd zawartych wcześniej porozumień, a który stał się m.in. jednym z powodów jego późniejszego zatrzymania.

Późnym wieczorem 25 września 1953 Wyszyński został zatrzymany w tzw. małym salonie papieskim, znajdującym się na parterze Domu Arcybiskupów Warszawskich. Z rzeczy osobistych zabrał ze sobą tylko różaniec i brewiarz. Był przetrzymywany w katolickich klasztorach z siostrą zakonną Marią Leonią Graczyk i księdzem Stanisławem Skorodeckim.

STOSUNKI Z WŁADZAMI

Przed wyborami do Sejmu w 1957 Episkopat Polski pod jego kierownictwem poparł politycznie Władysława Gomułkę, wzywając Polaków do wzięcia udziału w głosowaniu. W całym okresie PRL Kościół nie posunął się dobrowolnie tak daleko we wspieraniu akcji politycznej organizowanej przez władze komunistyczne, a tym samym w akceptacji komunistycznego systemu politycznego.

Władysław Gomułka
(1905-1982)

ŚMIERĆ

W połowie marca 1981 u Wyszyńskiego rozpoznano chorobę nowotworową. Mimo starań lekarzy nie dało się zahamować jej rozwoju. 16 maja 1981 prymas przyjął sakrament namaszczenia chorych. 22 maja 1981 ostatni raz wystąpił publicznie, otwierając obrady Rady Głównej Episkopatu Polski. Zmarł sześć dni później, w czwartek 28 maja, w uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego o godzinie 4:40.

KONIEC

Dziękuję za uwagę!

Prezentację wykonał **DAWID RYCHLICA.**